

Fiskeridirektoratets Småskrifter

Nr. 1 — 1958

Melding fra Fiskeridirektoratets driftsøkonomiske undersøkelser

Lofotfiskets lønnsomhet 1957

Ved sekretær Georg Oppedal

Særtrykk fra «Fiskets Gang» nr. 4 1958

Utgitt av
FISKERIDIREKTØREN

BERGEN
A.S JOHN GRIEGS BOKTRYKKERI
1958

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

DEPARTMENT OF CHEMISTRY

LABORATORY OF ORGANIC CHEMISTRY

1155 CHEMISTRY BUILDING

5800 S. UNIVERSITY AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS 60637

TEL: 773-707-5200

FAX: 773-707-5200

WWW: WWW.CHEM.UCHICAGO.EDU

WWW: WWW.CHEM.UCHICAGO.EDU

WWW: WWW.CHEM.UCHICAGO.EDU

WWW: WWW.CHEM.UCHICAGO.EDU

WWW: WWW.CHEM.UCHICAGO.EDU

WWW: WWW.CHEM.UCHICAGO.EDU

I.

Med denne melding skal en gi resultatene av den driftsøkonomiske undersøkelsen for lofotfisket 1957. Undersøkelsen er den 20. i rekken av de årlige undersøkelser for dette fiske.

Det statistiske grunnlag for undersøkelsen er to sett oppgjørsskjemaer, et for bruksartene garn-, line- og juksabruk og et for notbruk. Skjemaene ble delt ut til fiskerne gjennom oppsynet.

Undersøkelsen for garn-, line- og juksabruk er basert på frivillig innsending av oppgjørsskjema. Det har i år som tidligere vært vanskelig å få inn tilstrekkelig mange skjemaer for bearbeiding. Det var først etter gjentatte purringer det kom inn så vidt mange skjemaer at det var mulig å foreta en statistisk bearbeiding. Det forekom at skjemaene var utilstrekkelig utfylt og av den grunn ikke kunne nyttes i undersøkelsen. Det hadde vært ønskelig med en betydelig bedre oppslutning om undersøkelsen når det gjelder bruksartene garn, line og juksa.

Notbrukene var pålagt å sende inn oppgjørsskjema til Fiskeridirektøren. Likevel mangler en oppgave fra 32 notbruk. Når det gjelder denne bruksart er forholdet det at fangstoppgevarene på oppgjørsskjemaene blir nyttet til å fastlegge stør-

relsen av notkvantumet. En måtte derfor anslå fangstkvantumet for de notbruk som det manglet fangsttall for.

Det viste seg nødvendig å innhente tilleggsopplysninger med omsyn til fangstfelt og ilandbringelsessted for notfanget skrei for å kunne avgjøre hvor stor del av notkvantumet som kunne henregnes som lofotkvantum. Forholdet var det at bortsett fra første fangst dag foregikk notfisket hovedsakelig utenom Lofoten. De viktigste fangstfelt var på østsiden av Vestfjorden på strekningen Brunvær—Øksundet—Hamarøy. Med grunnlag i de innhentede tilleggsopplysninger kom en til at om lag 84 prosent av notbrukenes fangstkvantum fra selve Lofoten og fra distrikter utenom oppsynsdistriktet ble ilandbrakt i Lofoten oppsynsdistrikt.

II.

Fangstresultater og deltakelse.

Lofotfisket 1957 ga dårlige fangstresultater for samtlige redskapsklasser, og må karakteriseres som mislykket.

En betydelig del av fiskerne meldte seg ut etter en tid for å delta i fisket for Helgelandsværene og Vikna. I selve Lofoten foregikk det betydeligste fiske i Østnesfjorden. For Værøy og Røst var fisket godt.

Været var stort sett bra, uten langvarige uværsperioder. Det var således få hele eller delvise landliggedager. Strømforholdene var ikke til hinder for utøvelsen av fisket.

Lofotfisket 1957 ga et samlet fangstresultat for alle redskapsklasser på 23 043 tonn. Siden århundreskiftet er det bare årene 1918 og 1919 som viser

mindre fangstmengde. I 1904 var fangstmengden bare ubetydelig større enn i 1957. Det gjennomsnittlige fangstkvantum for lofotfisket i 7-års perioden 1950—1956 var på 69 769 tonn og fangstmengden i 1957 utgjorde således bare om lag 33 prosent av dette kvantum.

Fig. 1 viser variasjonene i mengdeutbytte for lofotfisket i de siste 8 år (se også tabell 2). Det fremgår av figuren at fangstmengden har vært synkende

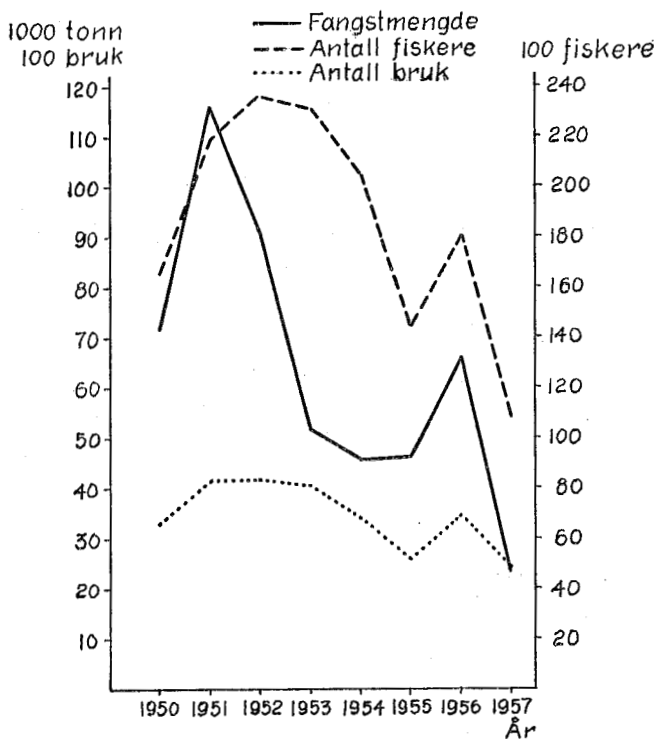

Fig. 1. Fangstmengden og deltakelsen i Lofotfisket i årene 1950 - 1957.

fra 1951 til 1955, men at den gikk opp på et noe høyere nivå i 1956. Figuren viser også at det har vært betydelige variasjoner i deltakelsen i fisket, men disse har ikke vært så store som variasjonen i fangstresultatene. Kurvene for dette tidsrom viser en tilpassing i deltakelsen etter fangstutbytte, og at denne tilpassing i årene 1950–1955 har foregått med en viss treghet.

Hovedopptellingen pr. 22. mars 1957 viste at det da var til stede 2 565 farkoster med 10 812 mann. Dette er en betydelig reduksjon jamført med foregående år. Svikten i deltakelsen var forskjellig regnet etter antall bruk og antall fiskere. Antall fiskere gikk således ned med om lag 40 prosent fra 1956 til 1957 mot en reduksjon i bruksantallet på omlag 30 prosent. Den vesentligste årsak til dette forhold var en sterk nedgang i notbrukenes antall (se fig. 2). Iflg. hovedopptellingen deltok det i 1957: 768 garnbruk, 501 linebruk, 1.021 juksabruk og 138 not-

Tabell 1: *Deltakelsestall pr. 22. mars for lofotfisket 1957.*

Bruksart	Farkoster	Mann	Antall mann pr. bruk	Antall mann pr. bruk i undersøk.
Garn	768	4567	5,9	6,1
Line	501	1942	3,9	4,1
Juksa	1021	2441	2,4	3,3
Not	275 ¹	1862	13,5	13,4
Sum	2565	10 812		

¹ Til oppsynet var det innmeldt i alt 147 notbruk eller 294 farkoster.

bruk, (se tabell 1), med samlede fangstmengder på henholdsvis 10 272, 8 939, 2 488 og 1 344 tonn.

I figur 3 har en gitt en grafisk fremstilling av gjennomsnittsfangstene pr. bruk i årene 1950–1957. Figuren viser at det er notbrukene som har hatt de største variasjonene i fangstresultatene i denne periode med en tydelig synkende tendens i fangst-

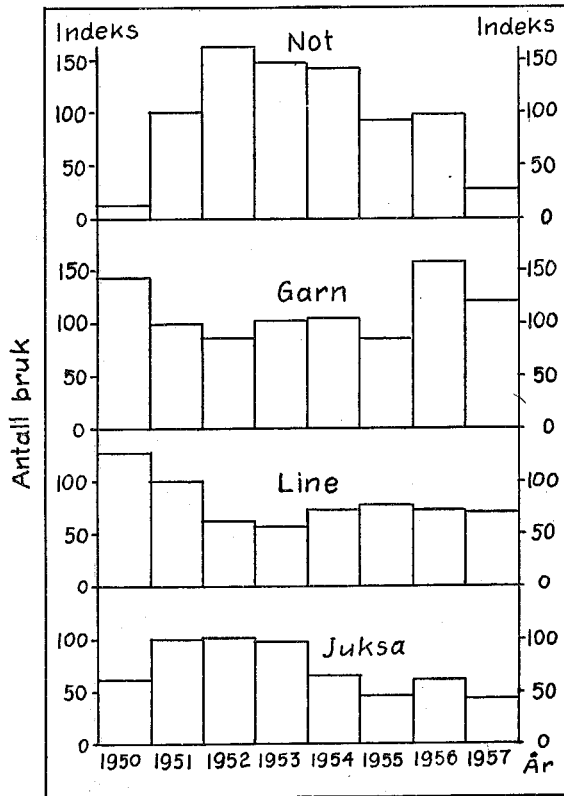

Fig.2. Antall deltakende bruk i årene 1950-1957
Antall bruk i 1951 er satt lik 100.

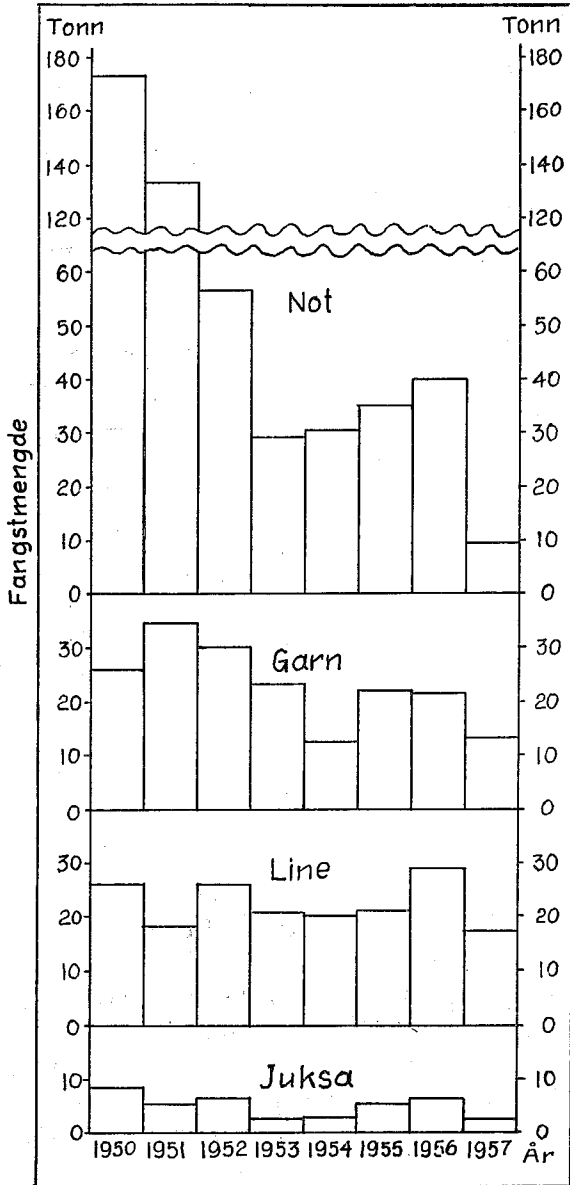

Fig. 3. Fangstmengden pr bruk i årene 1950-1957.

utbyttet. Denne bruksart har likevel, når en unntar 1957, hatt størst fangstmengde pr. bruk og dette til tross for en betydelig kortere driftstid. Til gjengjeld krever denne bruksart større kapitalinnsats og mannskapsstyrke enn de øvrige redskapsklasser.

Garnbrukenes fangstresultater har også vært synkende i perioden 1950—1957, mens linebruk derimot har hatt betydelig jevnere fangstresultater pr. bruk i disse årene. Ser en hele perioden under ett fremgår det at disse to bruksarter har ligget på omlag samme nivå regnet etter fangstmengden pr. bruk. Tar en omsyn til at garndriften er mer kapital- og arbeidskrevende enn linefiske er det, alle driftsutgifter tatt i betraktning, åpenbart at linebruk gjennomsnittlig har oppnådd en bedre forrentning av kapitalinnsatsen og også en større avkastning til mannskapet i perioden 1950—1957. Dette har imidlertid ikke gitt seg utslag i en økt deltakelse for denne bruksart (se fig. 2). En skal ikke her komme inn på de tregghetsmomenter som måtte gjøre seg gjeldende når det gjelder å legge om driften fra en driftsform til en annen, men bare nevne at det kan ha spilt en rolle at det ble tatt i bruk nylongarn i denne periode. Fra 1955 til 1956 var det således en sterk øking i deltakelsen i garnfisket.

Juksabruk har hatt en betydelig variasjon i fangstresultatene pr. bruk i årene 1950—1957, og tendensen har vært synkende. Det samme gjelder også for deltakelsen.

Det forhold at fangstmengden har vært synkende i perioden 1950—1957, både totalt og regnet pr. bruk, kan ikke tilskrives at brukenes fangstevne er blitt mindre. Tvert om er det rimelig å regne med en bedring av fangstevnen i perioden. Det er således

Tabell 2. Fangsresultater, antall bruk og fiskere i lofotfisket 1950—1957.

Bruksart	År							
	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957
	Fangstmengde pr. bruk i tonn							
Garn	26,3	34,7	30,1	23,1	12,7	22,2	21,7	13,4
Line	26,5	18,9	26,1	21,2	20,5	21,7	29,2	17,8
Juksa	8,9	5,7	6,5	2,8	2,9	5,3	6,2	2,4
Not	173,9	134,0	56,8	29,3	30,7	35,3	40,0	9,7
Fangstmengde i alt, tonn	71.839	115.964	90.807	51.716	45.773	46.364	65.921	23.043
Antall bruk i alt	3.311	4.140	4.167	4.057	3.404	2.621	3.459	2.428
Antall fiskere	16.514	21.981	23.645	23.192	20.441	14.437	18.033	10.812

blitt tatt i bruk mer fangsteffektive redskaper som not og nylongarn. Når fangstmengden likevel har avtatt må dette tilskrives svikt i naturgrunnet. Svikten i naturgrunnet har ikke rammet alle bruksarter like sterkt. Det later til å være de mest fangsteffektive bruksarter som not og garnbruk som har vært sterkest berørt av dette forhold, mens det på den annen side ser ut til å ha gått minst ut over linebruk. At garnbrukenes fangstresultater ikke har ligget på et høyere nivå, må antakelig også delvis tilskrives det forhold at garnantallet pr. bruk er blitt redusert ved overgang til nylongarn.

Det var store variasjoner i fangstmengden pr. fisker i 1957 for de ulike redskapsklasser. Linebruk ligger best an med 4 603 kg. Garnbruk lå nestbest an med 2 249 kg mot 1 019 og 722 for henholdsvis juksa- og notbruk.

III.

Representasjon.

Tabell 3 viser hvor mange oppgjørsskjemaer som er med i undersøkelsen for de ulike bruksarter i 1957. Antallet av garn-, line- og juksabruk i undersøkelsen utgjør omlag 6—8 prosent av alle bruk i disse redskapsklasser eller omlag samme representasjon som i tidligere undersøkelsesår. Det har vist seg å være uråd å få en bedre representasjon.

Til støtte ved en vurdering av om undersøkelsene gir et godt bilde av driftsforholdene i de massene de er ment å skulle beskrive kunne en nytte fangstmengden pr. bruk i undersøkelsen og massen. Nå er bruksartenes totale fangstmengder kjent. Når det gjelder totalt antall deltakende bruk så refererer

disse seg til en bestemt tellingsdato (22. mars) og kan således ikke forutsettes å være helt i samsvar med de totale deltakelsestall, idet disse antas å ha vært noe større. Dette innebærer at en vil få noe

Tabell 3. *Representasjonsprosent.*

Bruksart	Antall bruk ialt (pr. 22/3-57)	Antall bruk i undersøk.	Representasjonspros.
Garn	768	51	6,6
Line	501	31	6,2
Juksa	0211	78	7,6
Not	138	87	63,-

for høye fangsttall om en regner ut fangstmengden pr. bruk på dette grunnlag.

Til tross for dette forhold er fangstmengden pr. garnbruk, utregnet på denne måte, mindre enn i undersøkelsen. Det er således på det rene at gjennomsnittsfangstmengden for garnbruk i undersøkelsen er for stor. Bruksstørrelsen viser derimot god overensstemmelse om en ser på den gjennomsnittlige mannskapstyrken i undersøkelsen og massen (se tabell 1). Etter dette må en regne med at driftsresultatene for garnbruk var dårligere i 1957 enn undersøkelsen viser.

Undersøkelsen for linebruk antas derimot å gi et for dårlig uttrykk for det økonomiske resultat av fisket, men er ellers mer representativ enn undersøkelsen for garnbruk, og dette til tross for en noe svakere representasjonsprosent.

Når det gjelder juksabruk er forholdet det at en antakelig har fått med gjennomgående noe for store

bruksenheter i undersøkelsen. Dette forhold har kanskje igjen vært en medvirkende årsak til at fangstmengden er blitt noe for høy i undersøkelsen. En regner med at både driftsinntektene og kostnadene er noe, men ikke meget, for store i undersøkelsen for denne bruksart. Disse to forhold har motsatt virkning på nettodriftsresultatet, som antas å gi et godt uttrykk for resultatet av driften for juksabruk.

Undersøkelsen for notbruk omfatter 87 bruk eller 63 pst. av de notbruk som var til stede pr. tellingsdatoen. Det er god overensstemmelse mellom undersøkelsen og massen når det gjelder bruksstørrelsen og fangstmengde pr. bruk, og undersøkelsen antas å gi et godt uttrykk for driftsforholdene i massen av alle notbruk.

Notfisket foregikk, som tidligere nevnt, hovedsakelig utenom selve Lofoten oppsynsdistrikt. Prinsipielt skulle undersøkelsen bare omfatte den del av fangstmengden som kunne regnes som lofotkvantum. Når en i undersøkelsen for notbruk likevel har regnet med brukenes samlede fangstkvanta har årsaken til dette vært at en ikke har hatt grunnlag for å foreta en forholdsmessig fordeling av kostnadene etter fangstfelt. I et senere avsnitt som gjelder totalberegninger for lofotfisket 1957 (se avsnitt VI) har ikke dette forhold vært til hinder for at en har kunnet basere beregningene på den del av notbrukenes fangstmengde som kan regnes som lofotkvantum.

I undersøkelsene for garn-, line- og juksabruk har en, på samme måte som for notbruk, lagt til grunn de totale fangsttall som har vært oppgitt på oppgjørsskjemaene.

IV.

Driftsresultater m. m. for garn-, line- og juksabruk.

I tabell 4 er det gitt inntekts- og kostnadstall fra undersøkelsene for garn-, line- og juksabruk. Tallene er gjennomsnittstall pr. bruk.

Tabell 4. *Garn-, line- og juksabruk. Driftsinntekter, kostnader og driftsoverskudd m.m.*

	Garn- bruk	Line- bruk	Juksa- bruk
Antall bruk i undersøk. (Utvalget)	51	31	78
<i>Gjennomsnittall pr. bruk:</i>			
A. Farkost og mannskap m.m.			
1. Farkostens lengde i fot	41,2	34,8	31,8
2. Antall mann (arbeidsytere) ..	6,1	4,1	3,3
3. Antall redskapseiere	6,—	4,—	3,3
B. Fiskets (brukets) varighet m. m.			
1. Antall uker ¹	10,2	10,3	8,1
2. Derav antall sjøversdager ...	42,1	42,8	26,8
3. Antall mannsukeverk	62,2	42,2	26,7
C. Fangstresultater:			
1. Fangstmengde i kg (sløyd fisk)	17727	14967	2522
2. Fangstmengde pr. ukeverk (C 1 : B 3)	285	355	94
D. Diverse driftsresultater:			
1. Driftsinntekter (bruttofangst) i kr.	15130	12870	2180
Herav til:			
2. Farkosten (farkosteierne)	4260	5645	840
3. Redskapen (redskapseierne) . .	4130	1630	310
4. Arbeidet (mannskapet)	6740	5595	1030
Fra disse parter går:			
5. Farkostens kostnader:			
a. Sesongkostnader:			
Drivstoff	1155	845	570
Agn	—	2535	—
Diverse	265	155	45

Tabell 4 (forts.).

	Garn- brnk	Line- bruk	Jukse- bruk
b. Andel av årskostnader:			
Assuranse.....	320	230	105
Vedlikehold.....	1050	800	400
Avskrivning	1600	1200	950
6. Redskapens kostnader:			
Vedlikehold og avskrivning ...	5200	2000	310
Dette gir:			
7. Farkostens driftsoverskudd (D 2 ÷ D 5)	÷ 130	÷ 120	÷ 1230
8. Redskapens driftsoverskudd (D 3 ÷ D 6)	÷ 1070	÷ 370	0
9. Arbeidets driftsoverskudd (D4)	6740	5595	1030
10. Arbeidets driftsoverskudd (ar- beidsinntekten) pr. mann (D 9 : A 2)	1105	1365	312
11. Arbeidets driftsoverskudd pr. ukeverk (D 9 : B 3)	108	133	39
12. Mannslott (arbeidslott)	1019	1319	310
13. Netto redskapslott (D8 : A 3) .	÷ 178	÷ 93	0
14. Mannslott + netto redskaps- lott (D12 + D13)	841	1226	310

¹ Regnet fra lottmannskapet gikk ombord før fisket til det gikk fra borde etter endt fiske.

Farkostens og redskapens nettodriftsresultat viser hvor meget det var igjen av driftsinntekten til forrentning av den investerte kapital når kostnadene er fratrukket og mannskapet har fått sin andel.

At det er forskjell i arbeidsinntekten pr. mann og mannslotten skyldes utbetalinger i form av bøter-, eigner- og kokkhyre.

Tabell 4 gir også tall for farkostens størrelse, mannskapsstyrken og driftstiden.

Garnbruk.

Garnbruk i undersøkelsen hadde en gjennomsnittsfangstmengde på 17 727 kg og driftsinntekten var kr. 15 130. Etter dette ble fangsten i 1957 omsatt til en gjennomsnittspris på 85,3 øre pr. kg råfisk inkl. biprodukter. I 1956 var gjennomsnittsprisen i undersøkelsen 78,4 øre eller 6,9 øre lavere.

Tabell 5. *Driftsinntekter, kostnader og driftsoverskudd regnet i øre pr. kg råfisk.*

	Garn- bruk	Line- bruk	Juksa- bruk
<i>Gjennomsnittstall pr. kg råfisk i øre:</i>			
Driftsinntekter i øre pr. kg ¹	85,3	86,—	86,4
Herav til:			
Farkosten	24,—	37,7	33,3
Redskapen	23,3	10,9	12,3
Arbeidet	38,—	37,4	40,8
<i>Farkostens kostnader:</i>			
a. Sesongkostnader:			
Drivstoff	6,5	5,6	22,6
Agn	—	16,9	—
Diverse	1,5	1,—	1,8
b. Andel av årskostnader:			
Assuranse	1,8	1,5	4,2
Vedlikehold	5,9	5,3	15,9
Avskrivning	9,—	8,—	37,7
<i>Redskapens kostnader:</i>			
Vedlikehold og avskrivning	29,3	13,4	12,3
Dette gir:			
Farkostens driftsoverskudd	÷ 0,7	÷ 0,6	÷ 48,9
Redskapens driftsoverskudd	÷ 6,—	÷ 2,5	0
Arbeidets driftsoverskudd	38,—	37,4	40,8
Arbeidets driftsoversk. pr. mann	6,2	9,1	12,4
Mannslott	5,7	8,8	12,3
Netto redskapslott	÷ 1,—	÷ 0,6	0
Mannslott + netto redskapslott	4,7	8,2	12,3

¹ Prisen inkluderer verdien av biprodukter.

Nedgangen i fangstmengden fra 1956 til 1957 var imidlertid så betydelig at reduksjonen i driftsinntekten utgjorde hele 5 750 kroner til tross for at det ble oppnådd høyere pris.

Farkostens andel av driftsinntekten utgjorde i 1957 kr. 4 260. Dette var ikke tilstrekkelig til dekning av farkostens kostnader som utgjorde kr. 4 390 og det ble derfor et driftsunderskudd for farkosten i 1957 på kr. 130. Det ble således ikke noe igjen til forrentning av farkostkapitalen. Forrentningen var tvertom negativ, og dette innebærer en kapitalfortæring av de midler som er investert i farkosten. I 1956 utbrakte fisket et driftsoverskudd for farkosten på kr. 1 726.

Redskapsandelen utgjorde kr. 4 130 i 1957 mot kr. 5 200 i redskapskostnader. Det var således en underdekning på kr. 1 070 i 1957 mot et driftsoverskudd for redskapen i 1956 på kr. 931.

En vil her peke på at det i avsnittet om representasjon ble anført at en måtte regne med at driftsresultatet for garnbruk i 1957 var dårligere enn undersøkelsen viser.

Når det gjelder farkostens andel av årskostnadene og redskapens kostnader er forholdet det at en del av disse påløper enten bruket er i drift eller ikke dvs. de er faste kostnader i forhold til det enkelte fiske. Under forutsetning av at det ikke foreligger noen mulighet for å oppta annen mer lønnsom virksomhet, kan det derfor likevel være forsvarlig å delta i fisket selv om det bare gir delvis dekning av de faste kostnader.

Av driftsinntekten var det til fordeling på mannskapet, som besto av 6,1 mann, kr. 6 740, og arbeidsinntekten pr. mann utgjorde således kr. 1 105 mot

kr. 1 376 i 1956. Mannslotten var noe mindre, idet denne utgjorde kr. 1 019. Det er vanlig at mannskapet på garnbruk også eier redskap og således også får redskapslott. Nå var nettoredskapslottet for garnbruk i 1957 negativ og utgjorde kr. 178. Summen av mannslott og netto-redskapslott var derfor mindre enn mannslottet og utgjorde kr. 841.

Fastsettingen av garnfarkostens kostnader (andel av årskostnader) i 1957 bygger på samme grunnlag som i 1956. På oppgjørsskjemaet har fiskerne gitt opp de årlige beløp til assurance og vedlikehold av farkosten. Avskrivningskostnaden er også i år beregnet på grunnlag av oppgave over farkostverdien og en antatt levetid på 20 år. For å kunne foreta en forholdsmessig fordeling av årskostnadene ble det på oppgjørsskjemaet stilt spørsmål om hvor lang driftstid farkosten hadde utenom Lofotfisket. Ved fastsettingen av lofotfiskets andel av årskostnadene for farkosten har en nyttet forholdet mellom driftstiden for lofotfisket og årlig driftstid for farkosten som fordelingsnøkkel (39 pst.). Av tabell 5 vil en se at lofotfiskets andel av farkostens årskostnader utgjorde 16,7 øre pr. råfisk kilo.

Også redskapskostnadene bygger på fiskernes egne oppgaver. Det foreligger ikke sikre holdepunkter med omsyn til levetiden for nylongarn og en har derfor forsiktigvis satt denne til 4 år. I gjennomsnitt pr. bruk utgjorde anskaffelsesverdien av garna kr. 18 637. For garnbruk er redskapskostnadene det betydeligste kostnadselement og utgjorde 29,3 øre pr. råfisk kilo (se tabell 5).

Alle garnbruk som sendte inn oppgjørsskjema for lofotsesongen 1956 hadde nyttet nylongarn og gjennomsnittlig 62 pr. bruk. Dette var tilfelle også i

1957, men antall nylongarn pr. bruk var da steget til 86. Regner en med at det deltok 768 garnbruk gir dette en garnbestand i Lofoten i 1957 på omlag 66 000 nylongarn. Antallet nylongarn pr. bruk varierte med farkoststørrelsen som vist i tabell 6. Garnbruk i den minste størrelsesgruppen, fra 20—30 fot, hadde gjennomsnittlig 41 nylongarn pr. bruk mot hele 116 i størrelsesgruppen fra 50—60 fot. Undersøkelsen for 1957 viser at omleggingen fra hamp og bomullsgarn til nylongarn ennå ikke er gjennomført fullt ut. I undersøkelsen for 1957 oppga således 35 prosent av garnbrukene at de nyttet garn av begge slag. I 1956 ble den samme prosent funnet å være 64. At omleggingen ennå ikke er fullført skyldes vel at en fullstendig overgang til nylongarn innebærer en så vidt stor økonomisk belastning at fiskerne ennå ikke har maktet det.

Det gjennomsnittlige antall hamp/bomullsgarn pr. bruk var 35 i 1957 mot 69 i 1956. Et bedre uttrykk for den relative betydning av de to garntyper får en antakelig av det forhold at det ble nyttet 62 nylongarn i en gjennomsnittlig garnlenke på 66 garn.

Tabell 6 viser spredningen i fangstresultatene etter farkostens størrelse. Av i alt 51 garnbruk i undersøkelsen hadde 38 eller 74,5 prosent fangstmengder under 20 000 kg og hele 94,1 prosent hadde under 40 000 kg. Fangstmengden steg fra minste størrelsesgruppe, 20—30 fot, og opp til neststørste gruppe på 40—50 fot, men falt så noe. Tendensen er i denne henseende den samme som i 1956. Regnet etter fangstmengden pr. mann var det imidlertid den minste størrelsesgruppen som lå best an i 1957. I denne henseende var forholdet et annet

Tabell 6. Garnbruk i utvalget. Fangstmengdens størrelse m.m. fordelt etter farkostens lengde i fot.

Fangstmengden i kg	Farkostens lengde i fot				Antall bruk
	20,—29,9	30,—39,9	40,—49,9	50,—59,9	
0— 9.999 kg	3	5	6	4	18
10.000—19.999 -	3	9	6	2	20
20.000—29.999 -	—	—	2	1	3
30.000—39.999 -	—	1	5	1	7
40.000—49.999 -	—	—	—	—	—
50.000—59.999 -	—	—	—	—	—
60.000—69.999 -	—	—	2	1	3
Antall bruk	6	15	21	9	51
Fangstmengde pr. bruk i kg	9924	12724	23220	18449	17727
Antall man pr. bruk	2,7	5,3	6,8	7,9	6,1
Antall sjøværsdager pr. bruk	45,6	45,3	41,9	36,—	42,1
Fangstmengde pr. mann i kg	3676	2401	3415	2335	2906
Fangstmengde pr. sjøværsdag i kg	218	281	554	512	421
Arbeidsinntekt pr. mann i kr. ¹	1370	898	1321	866	1105
Arbeidsinntekt pr. mannsukeverk i kr.	123	90	128	87	108
Antall nylongarn pr. bruk	41	68	98	116	86
Antall garn hamp/bomull pr. bruk ²).....	—	8	56	56	35
Antall garn pr. bruk i alt	41	76	154	172	121
Antall garn i lenken	36	56	73	84	66
Antall nylongarn i lenken	36	55	69	75	62

¹ Det er ikke gjort fradrag for proviantutgifter.

² Enkelte bruk har etter det en kan skjønne gitt opp total garnbeholdning av hamp- og bomullsgarn uten at alle disse har vært nyttet i lofotfisket. En antar således at det har vært nyttet et lavere garnantall av hamp- og bomull enn angitt i tabellen.

i 1956. Denne gruppe viser i 1957 også den største arbeidsinntekten pr. mann med kr. 1 370 mot kr. 1 321 på farkoster fra 40–50 fot. Lavest arbeidsinntekt pr. mann hadde farkoster i den største størrelsesgruppen, 50–60 fot, med kr. 866.

Undersøkelsen viser at det ble oppnådd en arbeidsinntekt pr. mannsukeverk på mellom 120 og 130 kroner på farkoster i størrelsesgruppene 20–30 og 40–50 fot, mot 80–90 kroner for bruk i størrelsesgruppene 30–40 og 50–60 fot. At arbeidsinntekten pr. mann stort sett avtok med bruksstørrelsen må sees som et uttrykk for at de større brukene ikke hadde mulighet til å dra fordel av en større fangstkapasitet under de rådende fangstforhold.

Tabell 9 gir summen av mannslott og nettoredskapslott regnet i gjennomsnitt pr. bruk i undersøkelsene for årene 1953–1957.

Linebruk.

Fangstmengden pr. linebruk var i undersøkelsen for 1957 14 967 kg og dette ga en driftsinntekt på 12 870 kroner. Gjennomsnittsprisen pr. kg råfisk inkl. biprodukter beløp seg etter dette til 86 øre eller 0,7 øre mer enn for garnbruk. I undersøkelsen for 1956 hadde linebruk en driftsinntekt på kr. 19 509. Driftsinntekten var således 6 639 kroner mindre i 1957 enn i 1956.

Av driftsinntekten tilfalt det farkosten 5 645 kroner. Farkostens kostnader utgjorde i alt kr. 5 765 og det ble derfor et driftsunderskudd for farkosten på kr. 120, mot et driftsoverskudd i 1956 på kr. 1 592.

Redskapskostnadene for linebruk beløp seg til 2 000 kroner, og utgjorde således bare 38,5 prosent

av garnbrukenes redskapskostnader. Redskapen fikk kr. 1 630 og dette var således ikke tilstrekkelig til full dekning av kostnadene slik at det ble et driftsunderskudd for redskapen på kr. 370 mot et overskudd foregående år på kr. 622. En må her regne med at undersøkelsen for linebruk antakelig gir et for dårlig uttrykk for driftsforholdene (se avsnittet om representasjon).

Linefarkostenes årskostnader er fastsatt på samme måte som nevnt for garnfarkoster. Av årskostnadene har en belastet lofotfisket for 44 prosent, som var lofotfiskets prosentvise andel av årlig driftstid for linefarkostene.

Anskaffelsesverdien av lineredskapen var omlag 2 250 kroner etter fiskernes egne angivelser. Det har vært regnet med en levetid på 1,5 år for redskapen.

Av tabell 5 ser en at det er agnutgiftene som er den betydeligste kostnadsposten for linebruk og disse utgjorde 16,9 øre pr. råfisk kilo. Farkostens kostnader utgjorde i alt 38,3 øre pr. kg mot 13,4 øre i redskapskostnader. Til dekning av de to sistnevnte kostnader gikk det således med 51,7 øre eller omlag 60 prosent av kiloprisen inkl. biprodukter.

Mannskapets andel av driftsinntekten var kr. 5 595. Gjennomsnittlig var det 4,1 mann pr. linebruk og arbeidsinntekten pr. mann ble derfor kr. 1 365. Mannslotten var noe mindre, idet denne var kr. 1.319. Netto-redskapslotten var negativ og utgjorde 93 kroner. En lottaker med redskap fikk kr. 1 226 og dette utgjør 8,2 øre pr. kilo råfisk.

Tabell 7 viser at linebruk under 30 fot hadde mindre gjennomsnittsfangstmengde enn bruk i størrelsesgruppen 30—40 fot. Forskjellen utgjør 5 869

Tabell 7. Linebruk i utvalget. Fangstmengdens størrelse m.m. fordelt etter farkostens lengde i fot.

Fangstmengden i kg	Farkostens lengde i fot			Antall bruk
	20,- 29,9	30,- 39,9	40,- 49,9	
0— 4.999 kg	2	—	—	2
5.000— 9.999 -	3	3	1	7
10.000—14.999 -	—	5	1	6
15.000—19.999 -	1	5	4	10
20.000—24.999 -	1	2	1	4
25.000—29.999 -	—	1	—	1
30.000—34.999 -	—	1	—	1
Antall bruk	7	17	7	31
Fangstmengde pr. bruk i kg	10 450	16 319	16 200	14 967
Antall mann pr. bruk	2,4	4,5	4,9	4,1
Antall sjøversdager pr. bruk	40,3	43,9	42,1	42,8
Fangstmende pr. mann i kg	4 354	3 626	3 306	3 650
Fangstmengde pr. sjøversdag i kg	259	372	385	350
Arbeidsinntekt pr. mann i kr. ¹	1 685	1 410	1 086	1 365
Arbeidsinntekt pr. mannsukeverk i kr.	150	137	112	133

¹ Det er ikke gjort fradrag for proviantutgifter.

kg. Den største størrelsesgruppen hadde også noe mindre fangstmengde enn denne mellomgruppen, men forskjellen var ubetydelig. Fangstmengden pr. mann viser derimot motsatt tendens, idet denne avtok med bruksstørrelsen. Dette er forhold som ble påvist også i undersøkelsen for 1956. Også arbeidsinntekten pr. mann viser denne variasjon etter farkostens størrelse. Linebruk under 30 fot hadde således i 1957 en arbeidsinntekt pr. mann på kr. 1 685 mot 1 410 og 1 086 for neststørste og største størrelsesgruppe. Arbeidsinntekten pr. mannsukeverk var tilsvarende kr. 150 — 137 og 112.

Tabell 9 viser at summen av mansslott og netto-redskapslott for linebruk var omlag dobbelt så stor i 1956 som i 1957.

Juksabruk.

Undersøkelsen for juksabruk omfatter i alt 78 bruk. Disse hadde en fangstmengde regnet i gjennomsnitt pr. bruk på 2 522 kg. 64,1 prosent av brukene i undersøkelsen hadde fangstmengder under 2 000 kg. 9 bruk hadde fangstmengder over 5 000 kg og den største fangstmengden var hele 21 000 kg (se tabell 8).

Gjennomsnittsprisen er beregnet til 86,4 øre pr. kg råfisk inkl. biprodukter og driftsinntekten pr. bruk var kr. 2 180. Herav tilfalt det farkosten 840 kroner. Dette var på langt nær tilstrekkelig til å dekke farkostens kostnader som utgjorde kr. 2 070 og det ble derfor et driftsunderskudd for farkosten på kr. 1 230. Dette er et betydelig større driftsunderskudd enn det en kom fram til for garn- og linebruk. I 1956 var det på det nærmeste dekning for kostnadene, idet driftsunderskuddet da

Tabell 8. *Juksabruk i utvalget. Fangstmengdens størrelse m.m. fordelt etter farkostens lengde i fot.*

Fangstmengde i kg	Farkostens lengde i fot				Antall bruk
	20,— 29,9 ¹	30,— 39,9	40,— 49,9	50,— 59,9 ²	
0— 999 kg	21	5	1	—	27
1.000—1.999 -	13	6	4	—	23
2.000—2.999 -	4	3	1	—	8
3.000—3.999 -	1	3	4	1	9
4.000—4.999 -	—	2	—	—	2
5.000—5.999 -	—	1	—	—	1
6.000—6.999 -	1	—	—	—	1
7.000—7.999 -	—	1	1	1	3
8.000—8.999 -	—	1	1	—	2
9.000—og over	—	—	1	1	2
Antall bruk	40	22	13	3	78
Fangstmengde pr. bruk i kg	1 257	2 636	4 561	9 712	2 522
Antall mann pr. bruk	2,1	3,8	5,5	7,3	3,3
Antall sjøværsdager pr. bruk	26,7	26,8	27,3	25,8	26,8
Fangstmengde pr. mann i kg	599	694	829	1 330	764
Fangstmengde pr. sjøværsdag i kg.....	47	98	167	376	94
Arbeidsinntekt pr. mann i kr. ³).....	173	255	418	665	312
Arbeidsinntekt pr. mannsukeverk kr.	20	35	52	74	39

¹ En farkost er under 20 fot. ² En farkost er over 60 fot. ³ Det er ikke gjort fradrag for proviantutgifter.

bare beløp seg til omlag kr. 100. Regnet pr. råfisk-kilo utgjorde farkostens kostnader i 1957 hele 82,2 øre.

Lofotfiskets andel av juksafarkostens årskostnader er fastsatt på samme måte som for garn- og linefarkoster. Driftstiden i lofotfisket utgjorde 33 prosent av farkostens årlige driftstid.

I tabell 4 har en som tidligere år satt redskapens part av driftsinntekten lik redskapskostnadene som beløp seg til kr. 310. Ved oppgjøret blir det ikke skilt ut egen redskapspart, idet mannskapsparten også omfatter redskapen.

Den gjennomsnittlige mannskapsstyrken på juksabruk var 3,3 mann og mannskapsparten kr. 1 030 ga således en arbeidsinntekt pr. mann på 312 kroner. Dette er omlag det samme som mannsloppen, idet det bare unntaksvis forekom avlønning i form av hyrer. Av tabell 9 vil en se at mannsloppen var omlag 4 ganger større i 1956 enn i 1957.

Tabell 8 viser at fangstmengden steg med farkoststørrelsen fra 1 257 kg pr. bruk i størrelsesgruppen fra 20–30 fot opp til 9 712 kg for farkoster fra 50–60 fot. Til forskjell fra det som ble påvist for

Tabell 9. *Summen av mannslopp og netto-redskapslopp i gjennomsnitt pr. bruk i lofotfisket 1953/57¹*

År	Garnbruk	Linebruk	Juksabruk
1953	1 425	1 865	430
1954	300	1 595	535
1955	1 390	2 415	2 105
1956	1 455	2 510	1 245
1957	840	1 225	310

¹ Det er ikke gjort fradrag for proviantutgifter.

garn- og linebruk økte også fangstmengden pr. mann og arbeidsinntekten pr. mann med farkoststørrelsen. På bruk i den største størrelsesgruppen, fra 50–60 fot, var arbeidsinntekten pr. mann 665 kroner og falt så fra gruppe til gruppe ned til kr. 173 på de minste bruk.

V.

Snurpenotbruk.

Notfisket tok i 1957 til først 18. mars og fisket ble derfor av kort varighet, 3,8 uker mot 5 uker i 1956. Slik fangstforholdene har vært for notbruk fra og med lofotsesongen 1953 har fisket ikke gitt stort mer enn til dekning av kostnadene. I gjennomsnitt for 4-års perioden 1953–1956 viser undersøkelserne et driftsoverskudd til hovedfarkosten, hjelpefarkosten og redskapen på henholdsvis kr. 84, 247 og 67. Mannslotten var i samme periode gjennomsnittlig 886 kroner.

Nå vil, under ellers like forhold, en kortere driftstid redusere fangstmulighetene og også lønnsomheten, idet kostnadene langt på veg er gitt i og med at bruket deltar i fisket. Den sterke reduksjonen i antall deltakende notbruk fra 1956 til 1957 må vel delvis sees på denne bakgrunn.

Når notbrukenes fangstresultater i 1957 ble så vidt dårlige som tilfellet var, må dette sees i samband med de spesielt dårlige fangstforhold i 1957.

Jamført med 1956 var det en betydelig nedgang i antall snurpekast, fra 24,2 til 12,3. Svikten i fiskeforekomstene medførte naturlig nok også et relativt stort antall bomkast, 59,3 prosent mot 40,1 prosent i 1956. Fangstmengden pr. kast var 906 kg i 1957 mot 1 650 kg i 1956. Forskjellen mellom de

Tabell 10. Notbruk i utvalget. Fangstmengde pr. bruk regnet pr. tidsenhet, pr. mann og pr. snurpekast etter hovedfarkostens lengde i fot.

	Hovedfarkostens lengde i fot					Alle grupper
	50,0–54,9	55,0–59,9	60,0–64,9	65,0–69,9	70,0–74,9	
Fangstmengde pr. bruk i kg	4.770	9.855	9.429	15.091	11.396	11.147
Fangstmengde pr. døgn	200	370	345	539	493	419
Fangstmengde pr. sjøværtdag	518	857	890	1.237	1 065	995
Fangstmengde pr. mannsukeverk	114	194	184	274	253	219
Fangstmengde pr. mann	376	735	709	1 094	838	832
Fangstmengde pr. mann pr. døgn	16	28	26	39	36	31
Fangstmengde pr. snurpekast	518	788	857	1 070	904	906
Fangstmengde pr. snurpekast m/fangst	1 325	1 729	2 300	2 395	2 849	2 229
Antall døgn	23,8	26,6	27,3	28,0	23,1	26,6
Antall sjøværtdager	9,2	11,5	10,6	12,2	10,7	11,2
Antall ukeverk	41,8	50,7	51,2	55,0	45,1	51,0
Antall mann	12,7	13,4	13,3	13,8	13,6	13,4
Antall snurpekast	9,2	12,5	11,0	14,1	12,6	12,3
Antall snurpekast m/fangst	3,6	5,7	4,1	6,3	4,0	5,0
Bomkast i prosent av antall snurpekast	60,9	54,4	62,7	55,3	68,3	59,3

to år er mindre om en ser på tallene for fangstmengden pr. snurpekast med fangst. I 1957 var det gjennomsnittlig 2 229 kg i hvert kast med fangst mot 2 754 kg i 1956. Dette forhold følger bl. a. av at det, som nevnt ovenfor, var forholdsvis mange bomkast i 1957.

I tabell 10 har en regnet ut forskjellige gjennomsnittstall for ulike størrelsesgrupper av notbruk. Tabellen viser bl. a. hvorledes fangstmengden pr. bruk varierte med hovedfarkostens størrelse. En vil se at fangstmengden økte med farkoststørrelsen selv om tendensen ikke kan sies å være helt entydig. Det var således et mindre fall i fangstmengden fra størrelsesgruppen 55–60 fot til gruppen 60–65 fot, og fangstmengden pr. bruk var også mindre for bruk i størrelsen 70–75 fot enn for bruk fra 65–70 fot. Det samme forhold ble også påvist i undersøkelsen for 1956. Det er grunn til å se disse avvik i sammenheng med en tilsvarende tendens i tallene for antall sjøværsdager pr. bruk, antall snurpekast og antall snurpekast med fangst.

Tabell 11. *Snurpenotbrukenes fangstkvanta 1957 fordelt etter størrelsen iflg. innsendte oppgaver.*

Fangstmengde	Antall bruk	Prosent
0— 9 999 kg	69	60,—
10—19 999 -	21	18,3
20—29 999 -	12	10,5
30—39 999 -	6	5,2
40—49 999 -	2	1,7
50—59 999 -	3	2,6
60—69 999 -	2	1,7
Oppgave mangler	32	—
Sum	147	100,—

Det var relativt liten spredning i notfangstene i 1957. Av de innsendte oppgaver viser 60 prosent fangstresultater under 10 000 kg. Hele 88,8 prosent faller innenfor intervallet fra 0–30 000 kg. De største notfangstene faller innenfor gruppen fra 60–70 000 kg, men representerer bare 1,7 prosent av de notbruk en kjenner fangstresultatet for (se tabell 11).

I tabell 12 er notbrukene gruppert etter hovedfarkostens hjemstedsfylke. Deltakelsen var også i 1957 størst fra Nordland fylke med 49 innmeldte notbruk mot 156 i 1956. Deltakelsen fra de tre nordligste fylker (Nordland, Troms og Finnmark) utgjorde tilsammen 78 bruk eller 53,1 prosent av alle notbruk mot 302 bruk eller omlag 59 prosent i 1956. Etter Nordland fylke kommer Møre og Romsdal med 35 bruk mot 136 foregående år. Størst var tilbakegangen i deltakelsen fra Finnmark fylke med en reduksjon i bruksantallet på 86 prosent. Der- nest kommer Troms fylke med en reduksjon på 77,1 prosent. Det deltok ikke notbruk fra Nord-Trøndelag i 1957 mens deltakelsen i 1956 var 5 bruk.

Av tabell 12 vil en se at gjennomsnittsfangstmengden varierte meget med hovedfarkostens hjemstedsfylke. Bruk fra Hordaland fylke ligger desidert best an med en fangstmengde pr. bruk på 30 624 kg. Der- nest kommer bruk fra Sogn og Fjordane med 19 938 kg. Troms og Nordland ligger bedre an relativt sett enn foregående år, mens Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag på samme måte viser tilbakegang. Bruk fra Finnmark fylke hadde også i 1957 lavest fangstmengde pr. bruk.

Det er en tydelig samvariasjon i antall snurpekast

Tabell 12. Notfangstene 1957 fordelt fylkesvis.

Fylke	Antall notbruk m/fangstoppg.	Fangskvantum for disse i kg	Alle notbruk	Fangstmengde i alt Delvis be- regnet fangst- kvantum i kg	Fangstmengde pr. bruk i kg
Finmark	4	2 269	7	2 919	417
Troms	14	299 460	22	364 743	16 579
Nordland	38	491 100	49	545 336	11 129
Sør-Trøndelag	24	185 442	25	188 390	7 536
Møre og Romsdal	27	211 049	35	234 906	6 712
Sogn og Fjordane	3	59 815	3	59 815	19 938
Hordaland	5	170 716	6	183 742	30 624
Sum	115	1 419 851	147	1 579 851	
				≈ 1 600 000	10 885

Tabell 13. Gjennomsnittsfangstmengde, fiskets varighet, antall snurpekast og hovedfarkostens lengde etter hovedfarkostens hjemstedsfylke.

Fylker	Gj.sn. fangst- mengde pr. bruk i kg	Fiskets varighet ¹		Antall snurpe- kast ¹	Antall bomkast ¹	5 i prosent av 4	Hoved- farkos- tens lengde i fot
		Antall uker	Antall sjøvær- dager				
	1	2	3	4	5	6	7
Finnmark	417	4,0	7,1	4,8	4,0	83,3	55,3
Troms	16 579	3,5	11,4	14,6	6,1	41,8	59,0
Nordland	11 129	3,4	11,1	13,1	8,1	61,8	60,9
Sør-Trøndelag	7 536	3,9	11,5	11,9	8,1	68,1	62,7
Møre og Romsdal	6 712	4,1	10,8	9,5	5,7	60,0	61,6
Sogn og Fjordane	19 938	4,9	11,5	18,0	6,0	33,3	63,7
Hordaland	30 624	5,3	15,3	21,5	10,0	46,5	67,1

¹ Tallene for fiskets varighet, antall snurpekast og antall bomkast er utvalgets tall for disse størrelser i de ulike fylker. Tallene for gjennomsnittsfangstmengdene og hovedfarkostens lengde i fot refererer seg derimot til alle deltagende notbruk.

Tabell 14. *Snurpenotbruk. Driftsinntekter, kostnader og driftsoverskudd m.m.*

		I øre pr. råfisk kg
Antall bruk i undersøkelsen	87	
<i>Gjennomsnittstall pr. bruk :</i>		
A. Farkoster og mannskap:		
1. Hovedfarkostens lengde i fot	62,5	
2. Hjelpfarkostens lengde i fot	47,9	
3. Antall mann (arbeidsytere)	13,4	
B. Fiskets (brukets) varighet m.m.:		
1. Antall uker ¹	3,8	
2. Derav antall sjøværst dager	11,2	
3. Antall mannsukeverk	50,9	
C. Fangstresultater m.m.:		
1. Fangstmengde i kg (sløyd fisk) . . .	11147	
2. Fangstmengde pr. ukeverk (C1 : B3)	219	
3. Antall snurpekast	12,3	
4. Derav antall bomkast	7,3	
5. Fangstmengde pr. kast (C1 : C3) .	906	
D. Diverse driftsresultater:		
1. Driftsinntekter (bruttofangst)	10325	92,6
<i>Herav til :</i>		
2. Hovedfarkosten (hovedfark.eierne) .	2305	20,7
3. Hjelpfarkosten (hjelpfark.eierne) .	1743	15,6
4. Redskaperen (redskaps.eierne)	1703	15,3
5. Arbeidet (mannskapet)	4574	41,0
Fra disse parter går:		
6. Hovedfarkostens kostnader:		
a. Sesongkostnader:		
Drivstoff	1417	12,7
Diverse	426	3,8
b. Andel av årskostnader:		
Assuranse	400	3,6
Vedlikehold	950	8,5
Avskrivning	1400	12,6
7. Hjelpfarkostens kostnader:		
a. Sesongkostnader:		
Drivstoff	945	8,5

Tabell 14 (forts.).

		I øre pr. råfisk kg
b. Andel av årskostnader:		
Assuranse	200	1,8
Vedlikehold	550	4,9
Avskrivning	750	6,7
8. Redskapens kostnader:		
Assuranse, vedlikehold og avskrivning	5200	46,7
Dette gir:		
9. Hovedfarkostens driftsoverskudd (D2 ÷ D6)	÷ 2288	÷ 20,5
10. Hjelpfarkostens driftsoverskudd (D3 ÷ D7)	÷ 702	÷ 6,3
11. Redskapens driftsoverskudd (D4 ÷ D8)	÷ 3497	÷ 31,4
12. Arbeidets driftsoverskudd D5	4574	41,0
13. Arbeidets driftsoverskudd (arbeidsinntekten) pr. mann (D12 : A3) ..	341	3,1
14. Arbeidets driftsoverskudd pr. ukeverk (D12 : B3)	90	—
15. Mannslott (arbeidslott)	320	2,9

¹ Regnet fra lottmannskapet gikk ombord før fisket til det gikk fra borde etter endt fiske.

pr. bruk, grupert etter hovedfarkostens hjemstedsfylke, og gjennomsnittstallene for fangstmengden i de ulike fylker (se tabell 13).

Gjennomsnittsfangstmengden pr. notbruk i 1957 var hele 28 784 kg lavere enn i 1956. Driftsinntekten falt ikke tilsvarende meget, idet fangsten ble omsatt til en betydelig bedre pris enn foregående år. Forholdet var det at notbruk som først tok til med fisket 18. mars, i større utstrekning enn de øvrige bruksarter, kunne dra fordel av en stigende prisutvikling forårsaket av det feilslåtte fiske. Gjen-

nomsnittsprisen inklusiv biprodukter er beregnet til 92,6 øre pr. råfisk كيلو.

Driftsinntekten, kr. 10 325, var etter fradrag for mannskapsparten på langt nær tilstrekkelig til dekning av kostnadene. Undersøkelsen viser således betydelige driftsunderskudd for hovedfarkosten, hjelpefarkosten og redskaperen. Tallene er henholdsvis kr. 2 288 — 702 og 3 497.

Kostnadstallene for hovedfarkosten, hjelpefarkosten og redskaperen var, når en runder av tallene, henholdsvis kr. 4 600 — 2 450 og 5 200. Regner en kostnadene i øre pr. råfisk كيلو får en henholdsvis 41,2 — 21,9 og 46,7 øre.

Ved fastsettingen av årskostnadene for hoved- og hjelpefarkosten har en nyttet tall fra farkostregnskaper som er med i direktoratets helårsundersøkelser. Dette gjelder bruk der notfisket i Lofoten inngår som kombinasjon i helårsdriften. En regner med at en på denne måte er kommet fram til gode anslag for kostnadene til assurance, vedlikehold og avskrivning på farkosten. I 1956 ble lofotfisket belastet for 15 prosent av årskostnadene. Til grunn for fastsettelsen av denne prosent nyttet en lofotfiskets andel av samlet årlig driftstid for farkosten. I 1957 var driftstiden kortere og belastningsprosenten ble funnet å utgjøre omlag 11 prosent. Dette er årsaken til at disse kostnadene er angitt med noe mindre beløp enn i 1956. Det samme forhold har også slått ut i tallene for sesongkostnadene.

Når det gjelder å fastsette redskapskostnadene har en bygget på de opplysninger fiskerne har gitt i oppgjørsskjemaet om utgifter til assurance og vedlikehold av noten. Avskrivningskostnaden er beregnet, og bygger på fiskernes opplysninger med

Tabell 15. Notbruk i utvalgt. Fangstmengde og arbeidsinntekt pr. mann etter hovedfarkostens lengde i fot.

Fangstmengde i kg	Hovedfarkostens lengde i fotq						Antall bruk	Prosent
	50,—	55,—	60,—	65,—	70,—	74,9		
	—54,9	—59,9	—64,9	—69,9	—74,9			
0—9,999 kg	5	11	17	17	5	5	55	63,2
10.000—19,999 -	1	2	9	2	2	2	16	18,4
20.000—29,999 -	—	2	2	2	2	—	8	9,2
30.000—39,999 -	—	1	—	2	—	—	3	3,5
40.000—49,999 -	—	—	—	2	—	—	2	2,3
50.000—59,999 -	—	—	—	1	—	—	1	1,1
60.000—69,999 -	—	—	1	1	—	—	2	2,3
Antall bruk	6	16	29	27	9	—	87	100,—
Prosent	6,9	18,4	33,3	31,—	10,4	—	100	—
Arbeidsinntekt pr. mann i kr.	197	305	285	449	324	—	341	—

omsyn til notens anskaffelsesverdi og antatt levetid. Det ble også spurt om notens anvendelse i annet fiske. Nå kjenner en driftstiden i lofotfisket og kan således komme fram til hvor stor andel av redskapskostnadene som det er rimelig å belaste lofotfisket. Denne prosent ble funnet å utgjøre omlag 46.

I 1957 var mannslotten på notbruk kr. 320 mot kr. 965 i 1956. Det forekom bare mindre utbetalinger i form av ekstrahyrer og sløyepenger og dette er grunnen til at arbeidsinntekten pr. mann bare var ubetydelig høyere enn mannslotten, idet den er beregnet til kr. 341. Arbeidsinntekten pr. ukeverk er funnet å utgjøre 90 kroner.

Størst arbeidsinntekt pr. mann ble oppnådd på bruk i størrelsen 65–70 fot med 449 kroner, mens den på bruk fra 50–55 fot bare utgjorde 197 kroner (se tabell 15).

VI.

Totalberegning for lofotfisket 1957.

Fangstutbyttet av lofotfisket 1957 var som før nevnt et av de minste som har forekommet i dette fisket. Fangstmengden er imidlertid ikke alene bestemmende for det totale nettoutbytte av fisket. I tillegg til fangstmengden vil også kostnadene og den pris fangsten omsettes til være avgjørende for nettoutbyttet. Størrelsen av deltakelsen i fisket er igjen bestemmende for hvor meget av dette totale nettoutbytte som vil tilfalle det enkelte bruk.

Driftsmidlene gikk opp i pris fra 1956 til 1957. Når fiskets totale kostnader likevel var mindre i 1957 enn foregående år skyldtes dette nedgangen i deltakelsen og en kortere driftstid i notfisket.

Fra fiskets begynnelse til ut i slutten av februar

ble fisken betalt med minsteprisen, 70 øre pr. kg, men da det ble på det rene at det måtte regnes med et lite lofotkvantum, steg prisen til den stabiliserte seg i begynnelsen av april på fra 80—90 øre. Denne prisbevegelsen førte til at notbruk, som først tok til med fisket 18. mars, fikk en høyere gjennomsnittspris for fisken enn de øvrige bruksarter.

I tabell 16 er de totale driftsinntekter — førstehåndsverdier — for de ulike bruksarter beregnet på grunnlag av totalfangstens fordeling etter bruksart og beregnede gjennomsnittspriser i utvalgene. I tabellen er det bare regnet med fangstmengder som kan henføres som lofotkvantum.

I tabellene 16 og 17 har en i parentes også gitt fiskeristatistikkens tall for det samlede verdiutbytte — førstehåndsverdien — av lofotfisket i årene 1955, 1956 og 1957. Disse tall avviker som en vil se noe fra de beregnede tall. En har dessverre ikke kunnet bruke fiskeristatistikkens verditall i denne beregning, da det ikke foreligger tilsvarende oppgaver over driftsinntektens fordeling på de ulike bruksarter. Det er heller ikke mulig å foreta en eksakt fordeling av driftsinntekten, idet undersøkelser viser at gjennomsnittsprisene varierer noe etter bruksart.

Fra utvalgene kjenner en driftsinntektens prosentvise fordeling på farkost, redskap og mannskap. Det er også kjent hvor stor prosent de ulike kostnader utgjør av driftsinntekten. Disse prosentsetter har vært nyttet i totalberegningen. Denne fremgangsmåte ble også nyttet i 1955 og 1956. Resultatene av beregningene for disse to år er i tabellene 16 og 17 sammenstillet med tallene for 1957. I kolonnen «alle bruksarter» er gitt de totale inntekts- og kostnadstall.

Driftsinntekten for lofotfisket 1957 var iflg. disse beregninger omlag 19,8 mill. kroner eller 32,2 mill. kroner mindre enn i 1956. De totale kostnadene var, av grunner som er nevnt ovenfor, også mindre i 1957 enn foregående år. Tallene var 14 millioner i 1957 mot 21,8 mill. i 1956, eller en forskjell på 7,8 mill. kr.

Sesongkostnadene (drivstoff, agn, diverse uspesifisert) utgjorde 3,9 mill. kr. i sum for alle bruksarter eller 27,7 prosent av alle kostnadene. De totale drivstoffutgifter er beregnet til 2 mill. kroner og agnutgiftene til 1,5 mill. kroner.

Lofotfiskets andel av årskostnadene (assuranse, vedlikehold og avskrivning av farkosten) utgjorde 5 mill. kroner eller 35,6 prosent. Redskapskostnadene var 5,1 mill. kroner og dette utgjør 36,7 prosent av kostnadene.

Farkostens og redskapens driftsunderskudd er i sum for alle bruksarter beregnet til nærmere 3 mill. kr. Av en total driftsinntekt på 19,8 mill. kroner utgjør dette 15 prosent.

Mannskapsparten beløp seg til 8,8 mill. kroner eller 44,4 prosent av den totale driftsinntekten. Dette gir en arbeidsinntekt pr. mann på 807 kroner regnet i gjennomsnitt for alle bruksarter (se tabell 17). Av tabell 17 fremgår det at arbeidsinntekten pr. mann var vesentlig større for linebruk enn for de øvrige bruksarter i årene 1955, 1956 og 1957.

Med den fangstmengde og pris som ble oppnådd i 1957 kunne ikke deltakelsen utgjort mer enn omlag 6 500 mann, eller 60 prosent av det den faktisk var, om arbeidsinntekten pr. mann skulle utgjort samme beløp som i 1956.

Tabell 16. Totalberegning for lofotfisket.

Bruksarter	Garnbruk		Linebruk		Juksabruk		Notbruk		Alle bruksarter						
	1957	1956	1957	1956	1957	1956	1957	1956	1957	1956	1955	1956	1957	1956	1955
År	1957	1956	1957	1956	1957	1956	1957	1956	1957	1956	1955	1956	1957	1956	1955
Mengde råfisk i ton	10272	21696	11962	15417	12112	2488	8808	5609	1344	20000	16681	23043	65921	46364	
Gj.sn.pris pr. kg råfisk i øre ¹	85,3	78,4	95,4	82,7	97,5	86,4	81,8	98,5	92,6	75,5	95,5	86,1	79,0	96,4	
Dritsinntekter i 1000 kr.	8762	17010	11412	7688	11809	2150	7205	5525	1245	15100	15930	19845	52065	44676	
<i>Herav tilfali:</i>															
Farkosten(ε)	2471	4749	3195	3375	4487	828	2151	1459	488	4942	4938	7162	16582	14079	
Redskapen	2392	4751	3287	969	1714	305	342	99	205	2780	3075	3871	9587	7925	
Arbeidet	3899	7510	4930	3344	5858	1017	4712	3967	552	7378	7917	8812	25896	22672	
<i>Sesongkostnader:</i>															
Drivstoff	666	891	605	507	478	561	617	365	285	1279	1146	2019	3265	2541	
Agn	—	—	—	1515	1756	1630	—	—	—	—	—	1515	1756	1630	
Diverse	158	332	91	92	139	45	59	39	51	331	271	346	861	555	
<i>Andel av årskostn.:</i>															
Assurans	184	245	262	138	154	103	143	160	72	426	430	497	964	1006	
Vedlikehold	605	733	879	477	523	393	525	541	181	951	924	1656	2732	2875	
Avskrivning	929	1140	822	715	654	937	913	564	259	1302	1450	2840	4009	3403	
<i>Redskapens kostn.:</i>															
Assurans, vedlikeh. og avskrivning	3014	3992	2568	1192	1122	305	342	99	627	2603	2803	5138	8244	6592	
Sum kostnader	5556	7333	5227	4636	5007	2344	2599	1768	1475	6892	7024	14011	21831	18602	

¹ Gjennomsnittsprisen inkluderer verdien av biprodukter. Prisene er beregnet på grunnlag av utvalgene.

² Fiskeristatistikens tall.

Tabell 17. *Driftsinntekter, kostnader, driftsoverskudd og arbeidsinntekt, pr. mann for lofotfisket i årene 1955, 1956 og 1957.*

	Garnbruk			Linebruk			Juksabruk			Notbruk			Alle bruksarter		
	1957	1956	1955	1957	1956	1955	1957	1956	1955	1957	1956	1955	1957	1956	1955
Driftsinnt. 1000 kr.	8762	17010	11412	7688	12750	11809	2150	7205	5525	1245	15100	15930	19845	52065	44676
													20718 ²	53675 ²	45510 ²
Sum kostnader —	5556	7333	5227	4636	5007	4583	2344	2599	1768	1475	6892	7024	14011	21831	18602
Driftsoverskudd —	3206	9677	6185	3052	7743	7226	÷ 194	4606	3757	÷ 230	8208	8906	5834	30234	26074
<i>Som fordeler seg slik:</i>															
Til farkosten(e) —	÷ 71	1408	536	÷ 69	1040	1026	÷ 1211	÷ 106	÷ 210	÷ 360	653	717	÷ 1711	2995	2069
Til redskapen —	÷ 622	759	719	÷ 223	407	342	—	—	—	÷ 422	177	272	÷ 1267	1343	1333
Til arbeidet —	3899	7510	4930	3344	6296	5858	1017	4712	3967	552	7378	7917	8812	25896	22672
Antall mann	4567	6113	3833	1942	2139	2331	2441	3570	2560	1970 ¹	7416	7857	10920	19238	16581
Arbeidsinntekt pr. mann i kr.	854	1229	1286	1722	2943	2513	417	1320	1550	280	995	1008	807	1346	1367

¹ Antall mann i notfisket er beregnet med et gjennomsnittlig antall på 13,4 mann pr. notbruk (i utvalget) og 147 innmeldte notbruk. ² Fiskeristatistikkens tall.